

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Порівняльний аналіз структури економіки України і ЄС як передумови для валютної інтеграції

Comparative analysis of economic
structure of Ukraine and the EU as a
precondition for monetary integration

Олексій ЧУГАЄВ

Oleksii CHUGAIEV

2020

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Доповідь на конференції **“НАЦІОНАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ
СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ В ГЛОБАЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ”**
(Київ, 26 травня, 2022).

За підтримки програми Еразмус+ Європейського Союзу в межах проєкту Центру досконалості Жана Моне № 611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE "Поглиблений розвиток європейських студій в Україні: міждисциплінарний підхід". Підтримка Європейською комісією (ЄК) створення цієї публікації не передбачає підтримку її змісту, що відображає думку тільки авторів, і ЄК не може нести відповідальність за будь-яке використання інформації, що тут міститься.

With the support of the Erasmus+ Programme of the European Union within the Jean Monnet Centre of Excellence Project № 611625-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-CoE “Advancing European Studies in Ukraine: Interdisciplinary Approach”. The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Вступ

- Сценарії валютної інтеграції:
 - Фіксація курсу гривні до євро
 - Одностороння євроізація
 - Євроізація на спільній основі з ЄС
- Ефекти валютної інтеграції:
 - Зменшення транзакційних витрат
 - Валютна стабільність
 - Зростання взаємної торгівлі та інвестицій
 - Втрата незалежності монетарної політики
- Огляд літератури:
 - Englander і Egebo (1992): схожа галузева структура зменшує ймовірність асиметричних шоків
 - Bonpasse (2006): сумісність економічних структур країн.
 - Hein і Truger (2004): недостатня кореляція ділових циклів за умов асиметрії може призвести до негативних наслідків єдиної монетарної політики для окремих членів валютного союзу
 - Benczes (2014): пом'якшити вразливість до асиметричних шоків може механізм розподілу втрат між країнами-членами валютного союзу за умов солідарності та тісні відносини між ними

Методика

$$ISD = \sum |S_{ia} - S_{ib}| / 200\%$$

- де ISD – індекс структурної відмінності (0% означає, що структура ВВП обох країн / економік ідеально однакова, 100% – що повністю відмінна); S_{ia} – частка сектору i у доданій вартості в Україні, %; S_{ib} – частка сектору i у доданій вартості в Євросоні, %.
- Структура економіки Євросоні і України на $\frac{3}{4}$ схожі
- З 2011 по 2020 р. відбулася невелика, але конвергенція обох економік за цим критерієм
- за даними Eurostat (2021) і State Statistics Service of Ukraine (2021), UNCTADStat (2021)

Частка галузей у валовій доданій вартості , %

Галузь	Єврозона	Україна	Україна	Україна
	2019	2011	2019	2020
ISD, частка одиниці	-	0.284	0.257	0.262
Сільське, рибне і лісове господарство	1.7	9.5	10.4	10.8
Видобувна промисловість	0.2	7.6	6.5	5.3
Обробна промисловість	16.4	13.8	12.5	11.8
Постачання електроенергії, газу, послуг опалення і кондиціонування	1.8	3.6	3.7	3.4
Постачання води, каналізація, управління відходами і рекультивація	0.9	0.7	0.4	0.5
Будівництво	5.3	3.5	3.1	3.3
Оптова і роздрібна торгівля, ремонт транспортних засобів	11.0	17.2	15.4	16.3
Транспорт і зберігання	4.8	9.2	7.7	7.3
Послуги розміщення і громадського харчування	3.1	0.9	1.0	0.7

Частка галузей у валовій доданій вартості , %

Галузь	Єврозона	Україна	Україна	Україна
	2019	2011	2019	2020
Інформаційні та телекомунікаційні послуги	5.0	3.4	5.3	5.8
Фінансові та страхові послуги	4.5	5.2	3.4	3.7
Операції з нерухомістю	11.3	6.1	7.1	7.4
Професійні та науково-технічні послуги	6.7	2.7	4.1	3.8
Управлінські та допоміжні послуги	5.0	1.3	1.8	1.7
Державне управління і оборона, обов'язкове соціальне страхування	6.6	4.8	7.8	8.4
Освіта	4.8	5.3	5.0	5.0
Охорона здоров'я і соціальна робота	7.5	3.7	2.8	3.2
Мистецтво, послуги з розваг і відпочинку	1.4	0.6	0.7	0.6

Основні експортні товари, частка в експорті товарів або послуг, %

	2011	2020
Продукція металургійного комплексу	38	27
Продукція агропромислового комплексу	18	44
Транспортні послуги	42	31
Комп'ютерні послуги	3	32

Rogach, O., Chugaiev, O. , & Shnyrkov, O. (2022). Preconditions and Obstacles for Monetary Integration: Prospects for Euroization of Ukraine.

Journal Transition Studies Review, Vol. 29(1), P. 27-43.

<https://doi.org/10.14665/1614-4007-29-1-002>

- Порівняння показників України з країнами Єврозони або нормативними рівнями у Звіті про конвергенцію (2020)
- У 2010 р. близько 42% передумов дотримано для валютної інтеграції з ЄС

У 2020 р. близько 65% передумов дотримано

Недостатня готовність на сьогодні, але суттєвий прогрес порівняно з ситуації до підписання Угоди про Асоціацію

За умов збереження тенденцій, фіксація курсу гривні до євро могла би стати доцільним рішенням за декілька років, євроізація можлива була би у більш довгостроковій перспективі

Виникла суттєва невизначеність в умовах війни, що потребує переоцінки дотримання передумов

Економічна відкритість

Критерій (підкритерій)	Стан	Зміни	Джерело
Торговельні відкритість: (експорт+імпорт) / ВВП	+	-	World Bank World Development Indicators (WDI)
Мобільність капіталу: - валові потоки капіталу / ВВП - кореляція між інвестиціями і заощадженнями - чистий приплив ПІІ / ВВП - чистий відплив ПІІ / ВВП	- - + -	- o - o	- Розрахунки за: IMF Balance of Payment Statistics and World Economic Outlook (WEO) - Розрахунки за: WEO - WDI - WDI
Мобільність працівників: - працюючі за кордоном / кількість зайнятих - перекази мігрантів / ВВП	++ ++	+ +	- Pieńkowski (2020) - WDI
Величина економіки (ВВП за валютним курсом)	o	o	WEO
Разом, бали	2.3/8	-1	

Економічні зв'язки з Єврозоною

Критерій (підкритерій)	Стан	Зміни	Джерело
Торговельні зв'язки	+	+	UNCTADstat
Фінансові зв'язки: - Частка у ПІІ - Частка у зовнішньому боргу	++	o	- State Statistical Service of Ukraine (SSSU) - National Bank of Ukraine (NBU)
Роль євро міжнародних транзакціях: - Торговельні платежі - Виплати доходу - Зовнішній борг - Банківські депозити	++	++ ++ ? +	-NBU -NBU -NBU - Розрахунки за: NBU
Волатильність валютного курсу до євро	+	o	Розрахунки за: WDI
Трудова міграція: - Дозволи на проживання - Частка серед працюючих за кордоном - Частка у переказах мігрантів	++	++ ? o	- Eurostat and author's calculations - Pieńkowski (2020) - Pieńkowski (2020) + NBU
Разом, бали	5.5/10	+3.5	

Економічна інтеграція з Єврозоною

Критерій (підкритерій)	Стан	Зміни	Джерело
Рівень економічної і політичної інтеграції:			
- торговельна	++	++	- Association Agreement (AA)
- секторальна	+	+	- AA
- регулювання міграції	+	+	- AA+ Visa liberalization agreement
- банківський союз	--	o	-
Солідарність			
- членство	--	o	-
- особливі відносини	++	++	-AA
- популярність ЄС в Україні	++	+	- Pew Research Center (2021)
Фіскальні трансферти	+	+	Eastern Partnership (n.d.) + Розрахунки за: WDI
Країна-лідер / розвинута система установ	++	o	
Підзвітність, репрезентативність, ефективність установи, що здійснює монетарну політику	+	+	
Разом, бали	6/10	+3.5	

Конвергенція з Єврозоною

Критерій (підкритерій)	Стан	Зміни	Джерело
Структурна подібність економіки	+	o	Розрахунки за: Eurostat and SSSU
Синхронність ділових циклів	+	o	Розрахунки за: WEO
Схожий трансмісійний механізм монетарної політики:			-WDI -WDI
- Ринкова капіталізація / ВВП	--	--	
- Внутрішній кредит приватному сектору / ВВП	--	--	
Схожі темпи інфляції	-	o	WEO
Схожі процентні ставки:			- NBU
- Дохідність державних облігацій	--	o	- IMF International Financial Statistics
- Кредитна ставка	--	o	
Разом, бали	-2/10	-2	

Зовнішня збалансованість

Критерій (підкритерій)	Стан	Зміни	Джерело
Диверсифікація експорту і виробництва: - ННІ для експорту товарів - ННІ для експорту послуг - Вразливість основної експортної групи товарів/послуг	- 0 +	0 - ++	- Розрахунки за: UNCTADstat - Розрахунки за: UNCTADstat - UNCTADstat
Пере- або недооцінка гривні: - Реальний ефективний валютний курс - Поточний рахунок платіжного балансу - Торговельний баланс	- + 0	-- ++ ++	-Розрахунки за: WDI - WEO -WDI
Довіра до національної валюти: - Стабільність валютного курсу - Частка депозитів в гривні - Валютні резерви / (зовнішній борг, імпорт або широкі гроші)	+ + +	0 + -	- Розрахунки за: WDI - Розрахунки за: NBU -WDI
Чиста міжнародна інвестиційна позиція	+	++	- Розрахунки за: NBU and WEO
Разом, бали	2/8	+5	

Внутрішня збалансованість

Критерій (підкритерій)	Стан	Зміни	Джерело
Фіскальна стабільність: - Бюджет загального уряду / ВВП - Валовий борг загального уряду / ВВП	- +	0 --	- WEO - WEO
Стійкість банківської системи: - Регуляторний капітал / зважені за ризиком активи - Прибутковість активів - Ліквідні активи/ короткострокові зобов'язання - Частка непрацюючих кредитів	++ + + --	+ + - --	- IMF Financial soundness indicators (FSI) - FSI - FSI - FSI
Збалансоване економічне зростання: - Внутрішній кредит приватному сектору - Зростання цін на нерухомість мінус споживча інфляція - Безробіття	++ ++ 0	+ - -	- WDI - Розрахунки за: SSSU and WEO - WEO
Гнучкість: - цін - зарплат	- +	? ?	- WDI - International Labour Organization (2018)
Разом, бали	2.5/8	-3	